

Edward Stachurski

Podobieństwo leksykalne wybranych poematów romantycznych

Niektóre podobieństwa w słownictwie siedmiu poematów romantycznych różnych autorów ujawniły się podczas analizowania funkcji charakterystycznych dla tych tekstów wyrazów kluczowych (zob. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 193–263). Jeśli chcemy dokładniej określić stopień podobieństwa leksykalnego zbadanych utworów (reprezentujących wielką epikę romantyczną), musimy go wyrazić ilościowo (por. Sambor, *Słowa*, s. 108). Należy precyzyjnie odpowiedzieć na dwa podstawowe pytania:

1) Ile każdy z tekstów ma wyrazów wspólnych z pozostałymi tekstami, a więc – jaki jest stopień zbliżenia leksykalnego w tej grupie utworów poetyckich?

2) W których parach porównywanych tekstów jest najwięcej wspólnych haseł, a zatem – które z badanych poematów są najbardziej zbliżone do siebie pod względem leksykalnym?

Porównanie słownictwa utworów (dokonane przy użyciu metody przesiewania leksykalnego – por. Stachurski, *Zastosowanie*, s. 35–36, *Rozwój*, s. 10) pozwala nam zestawić udział haseł wspólnych (tab. 1).

Utwór	Wielkość słownika	Hasła wspólne	
		Liczba	%
<i>Grażyna A. Mickiewicza</i>	2375	1579	66,5
<i>Janusz Bieniawski J.B. Zaleskiego</i>	864	669	77,4
<i>Maria A. Malczewskiego</i>	2934	1956	66,7
<i>Zamek kaniowski S. Goszczyńskiego</i>	3720	2101	56,5
<i>Wacław J. Słowackiego</i>	1743	1274	73,1
<i>Przedświt Z. Krasińskiego</i>	1523	1078	70,8
<i>Szczesna C.K. Norwida</i>	923	607	65,8

Tabela 1. Liczba haseł wspólnych z jednym, dwoma ...sześcioma porównywanymi tekstami poematów (kolejność utworów w porządku chronologicznym)

Na podstawie tych danych liczbowych można sformułować kilka wniosków:

1) Ponad połowę słownika zbadanych poematów stanowią hasła wspólne dla co najmniej dwóch porównywanych tekstów. Podobna prawidłowość została ustalona w odniesieniu do 10.000-wyrazowych prób z polskich tekstów specjalistycznych reprezentujących cztery dyscypliny naukowe humanistyczne (historię, pedagogikę, literaturoznawstwo i językoznawstwo) oraz elektronikę komputerową (por. Rachwałowa, *Słownictwo*, s. 6–7, 45).

2) W pewnym zakresie na stopień podobieństwa leksykalnego wpływa wielkość słownika utworu – najniższy udział haseł wspólnych widzimy w największym słowniku *Zamku kaniowskiego* (tylko 56,5%), a najwyższy w najmniejszym słowniku *Janusza Bieniawskiego* (aż 77,4%).

3) Ogólnie rzecz biorąc mało widoczne jest uzależnienie stopnia filiacji leksykalnej poematów od ich chronologii, jednak zauważalne jest indywidualne odchylenie – niewiele większy od najmniejszego słownik *Szczesnej* (utworu najpóźniejszego) wykazuje znacznie mniejsze podobieństwo leksykalne (65,8%) niż większe słowniki utworów z pierwszego okresu Romantyzmu – mniejsze niż ponadtrzykrotnie obfitszy słownik *Marii* (66,7%) i ponaddwukrotnie bogatszy słownik *Grażyny* (66,5%). Pod tym względem różnią się od *Szczesnej* poematy powstałe także w drugim okresie Romantyzmu (ale wcześniej). Mają one blisko dwukrotnie większe od *Szczesnej* słowniki i wykazują większe o kilka procent podobieństwo leksykalne – *Przedświt* 70,8%, *Wacław* 73,1%.

Zestawiając parami alfabetyczne listy frekwencyjne, można ustalić, które z badanych poematów mają najwięcej haseł wspólnych. Oto liczby haseł wspólnych w słownikach porównywanych parami utworów (w układzie chronologicznym): Graż. + JBien. – 402, Graż. + Mar. – 1009, Graż. + Zam. – 1149, Graż. + Wac. – 686, Graż. + Przedś. – 632, Graż. + Szczes. – 397, JBien. + Mar. – 497, JBien. + Zam. – 523, JBien. + Wac. – 335, JBien. + Przedś. – 339, JBien. + Szczes. – 189, Mar. + Zam. – 1419, Mar. + Wac. – 887, Mar. + Przedś. – 744, Mar. + Szczes. – 423, Zam. + Wac. – 914, Zam. + Przedś. – 802, Zam. + Szczes. – 451, Wac. + Przedś. – 594, Wac. + Szczes. – 352, Przedś. + Szczes. – 322.

Ponieważ poematy mają słowniki o różnej wielkości, należy dla wykazania stopnia zgodności haseł użyć wykorzystywanego już wzoru (por. Bartmiński, *Oralność*, s.196):

$$C = \frac{Lx (L_1 + L_2)}{2 L_1 L_2}$$

gdzie: C – stopień zgodności haseł,
Lx – liczba haseł zgodnych,
L₁ – liczba haseł pierwszego tekstu,
L₂ – liczba haseł drugiego tekstu.

* Rozwiązanie skrótów tytułów utworów, zob. Teksty źródłowe.

Po podstawieniu odpowiednich danych liczbowych otrzymujemy wartość wskaźnika zgodności haseł dla poszczególnych par utworów:

	Graż.	JBien	Mar.	Zam.	Wac.	Przedś.	Szczes.
Graż.		0,32	0,38	0,40	0,34	0,34	0,30
JBien.	0,32		0,37	0,37	0,29	0,31	0,21
Mar.	0,38	0,37		0,43	0,41	0,37	0,30
Zam.	0,40	0,37	0,43		0,39	0,37	0,30
Wac.	0,34	0,29	0,41	0,39		0,37	0,29
Przedś.	0,34	0,31	0,37	0,37	0,37		0,28
Szczes.	0,30	0,21	0,30	0,30	0,29	0,28	

Tabela 2. Wartość wskaźnika zgodności haseł dla poszczególnych par utworów

Kolejność par tekstowych:

a) według malejącej sumy haseł w słownikach zestawianych w pary poematów: 1) Mar. + Zam. – 6654, 2) Zam. + Graż. – 6095, 3) Zam. + Wac. – 5463, 4) Mar. + Graż. – 5309, 5) Zam. + Przedś. – 5243, 6) Mar. + Wac. – 4677, 7) Zam. + Szczes. – 4643, 8) JBien. + Zam. – 4584, 9) Mar. + Przedś. – 4457, 10) Graż. + Wac. – 4118, 11) Graż. + Przedś. – 3898, 12) Mar. + Szczes. – 3857, 13) JBien. + Mar. – 3798, 14) Graż. + Szczes. – 3298, 15) Wac. + Przedś. – 3266, 16) Graż. + JBien. – 3239, 17) Wac. + Szczes. – 2666, 18) JBien. + Wac. – 2607, 19) Przedś. + Szczes. – 2446, 20) JBien. + Przedś. – 2387, 21) JBien. + Szczes. – 1787,

b) według malejącej wysokości wskaźnika stopnia zgodności haseł leksykalnych: 1) Mar. + Zam. – 0,43, 2) Mar. + Wac. – 0,41, 3) Graż. + Zam. – 0,40, 4) Zam. + Wac. – 0,39, 5) Graż. + Mar. – 0,38, 6) JBien. + Mar., JBien. + Zam., Mar. + Przedś., Zam. + Przedś., Wac. + Przedś. – 0,37, 7) Graż. + Wac., Graż. + Przedś. – 0,34, 8) Graż. + JBien. – 0,32, 9) JBien. + Przedś. – 0,31, 10) Graż. + Szczes., Mar. + Szczes., Zam. + Szczes. – 0,30, 11) JBien. + Wac., Wac. + Szczes. – 0,29, 12) Przedś. + Szczes. – 0,28, 13) JBien. + Szczes. – 0,21.

W ogólnym układzie danych liczbowych widać wyraźną zależność stopnia zgodności haseł od objętości utworów – najwyższy wskaźnik wykazują poematy o największych słownikach i najdłuższych tekstach: *Maria* i *Zamek kaniowski*, a najniższy – o najmniejszych słownikach i najkrótszych tekstach: *Janusz Bieniawski* i *Szczesna*. Jeśli jednak porównamy pod tym względem *Janusza Bieniawskiego* (o najmniejszym słowniku) i *Szczesną* (o nieco większym słowniku), to zauważymy między nimi wyraźną różnicę – najwcześniejszy rapsod Zaleskiego znalazł się już na piątym miejscu, wykazując wysoki wskaźnik stopnia zgodności haseł z *Marią* i *Zamkiem kaniowskim*, a następnie na siódmym miejscu z *Grażyną* i na ósmym z *Przedświtem*, natomiast najpóźniejszy poemat Norwida znajduje się tylko w czterech ostatnich parach. Wyraźnie podwyższony wskaźnik stopnia zgodności haseł leksykalnych wykazuje *Maria* w parze z kontynuacją tematyczną *Wacławem* – są już na drugim miejscu, mimo że ich suma słowników dopiero na szóstym miejscu. Najwięcej par tekstowych (sześć) ma wskaźnik stopnia zgodności haseł o średniej wysokości – 0,37.

Po porównaniu tych danych z danymi dla tekstów naukowych stwierdzamy wyraźną różnicę – wskaźnik stopnia zgodności haseł dla poszczególnych par poematów jest znacznie niższy (od 0,41 do 0,21) niż dla par prób z tekstów naukowych (od 0,47 do 0,29 – por. Rachwałowa, *Słownictwo*, s. 46). Można zatem wnioskować, że różnorodne leksykalnie teksty literackie, nawet te reprezentujące jeden rodzaj i gatunek literacki w tej samej epoce (tu epika romantyczna) wykazują mniejsze podobieństwo pod względem swych słowników niż bogate w terminologię specjalistyczne teksty naukowe.

Powyższe dane dotyczą haseł leksykalnych wspólnych, które są obecne w słownikach danej pary tekstów, ale mogą się powtarzać w słownikach innych par tekstów. Aby określić bardziej precyzyjnie i indywidualnie podobieństwo leksykalne poematów w poszczególnych parach, należy zastosować wskaźnik wyłącznie dwustronnego podobieństwa leksykalnego (WDPL), który był już stosowany do 10.000-wyrazowych prób tekstowych z utworów polskich naturalistów (zob. Ślachurski, *Słownictwo*, s. 91):

$$\text{WDPL} = \frac{E_h \cdot 10.000}{S_1 + S_2}$$

gdzie: E_h – liczba haseł wspólnych występujących wyłącznie w obu tekstach danej pary,

S_1, S_2 – słowniki tekstów zestawionych w parę,

10.000 – mnożnik umożliwiający uzyskanie wskaźnika w postaci liczby całkowitej.

Oto liczby haseł wspólnych wyłącznie w słownikach porównywanych parami utworów (w układzie chronologicznym): Graż. + JBien. – 17, Graż. + Mar. – 133, Graż. + Zam. – 195, Graż. + Wac. – 41, Graż. + Przedś. – 45, Graż. + Szczes. – 31, JBien. + Mar. – 39, JBien. + Zam. – 46, JBien. + Wac. – 11, JBien. + Przedś. – 12, JBien. + Szczes. – 3, Mar. + Zam. – 314, Mar. + Wac. – 101, Mar. + Przedś. – 60, Mar. + Szczes. – 28, Zam. + Wac. – 92, Zam. + Przedś. – 7, Zam. + Szczes. – 33, Wac. + Przedś. – 39, Wac. + Szczes. – 17, Przedś. + Szczes. – 10.

Po podstawieniu danych liczbowych do wzoru otrzymujemy wartość wskaźnika wyłącznie dwustronnego podobieństwa leksykalnego dla par poematów:

	Graż.	JBien.	Mar.	Zam.	Wac.	Przedś.	Szczes.
Graż.		52	251	320	100	115	94
JBien.	52		103	100	42	50	17
Mar.	251	103		472	216	135	73
Zam.	320	100	472		168	141	71
Wac.	100	42	216	168		119	64
Przedś.	115	50	135	141	119		41
Szczes.	94	17	73	71	64	41	

Tabela 3. Wartość wskaźnika wyłącznie dwustronnego podobieństwa leksykalnego dla par poematów

Kolejność par utworów według wskaźnika wygląda następująco: 1) Mar. + Zam. – 472, 2) Graż. + Zam. – 320, 3) Graż. + Mar. – 251, 4) Mar. + Wac. – 216, 5) Zam. + Wac. – 168, 6) Zam. + Przedś. – 141, 7) Mar. + Przedś. – 135, 8) Wac. + Przedś. – 119, 9) Graż. + Przedś. – 115, 10) JBien. + Mar. – 103, 11) Graż. + Wac. i JBien. + Zam. – 100, 12) Graż. + Szczes. – 94, 13) Mar. + Szczes. – 73, 14) Zam. + Szczes. – 71, 15) Wac. + Szczes. – 64, 16) Graż. + JBien. – 52, 17) JBien. + Przedś. – 50, 18) JBien. + Wac. – 42, 19) Przedś. + Szczes. – 41, 20) JBien. + Szczes. – 17.

Widoczna jest ogromna rozpiętość w wysokości wskaźnika WDPL dla zróżnicowanych pod względem wielkości słownika par utworów (od 472 do 17) – znacznie większa niż dla par prób tekstowych z utworów naturalistów (od 189 do 91 – por. Stachurski, *Słownictwo*, s. 91). Wyłącznie dwustronne podobieństwo leksykalne poematów romantycznych (poetyckich tekstów ciągłych) jest znacznie wyższe niż podobieństwo 10.000-wyrazowych prób z utworów prozatorskich naturalistów (o zbliżonej wielkości słownika) – *Maria* (2934 hasła, 10 331 słowoform) jest bardziej podobna leksykalnie do *Zamku kaniowskiego* (3720 hasła, 14 597 słowoform) niż najbardziej bliskie sobie próby z utworów Z. Niedźwiedzkiego (3993 hasła) i A. Dygasińskiego (3562 hasła), gdyż wskaźnik WDPL dla poematów wynosi 472, a dla prób tekstowych tylko 189.

Ogólnie rzecz ujmując, można stwierdzić, że wartość WDPL zależy od wielkości słowników par poematów – wskaźnik jest najwyższy dla pary Mar. + Zam. (o największej sumie hasła) i najniższy dla JBien. + Szczes. (o najmniejszej sumie hasła – por. wyżej kolejność par tekstowych wg malejącej sumy hasła).

Zauważmy jednak kilka symptomatycznych różnic, jeśli zestawiamy kolejność par według wysokości WDPL z ich kolejnością według sumy hasła. Poemat Malczewskiego ma korzystniejszy wskaźnik WDPL w parze z rapsodem Zaleskiego niż w parze z poematem Norwida – analogicznie jest z powieścią poetycką Goszczyńskiego. *Wacław* jest bliższy leksykalnie Marii, co jest związane z tym, że jest on kontynuacją tematyczną tego utworu (o śladach techniki poetyckiej Malczewskiego w warsztacie poetyckim młodego Słowackiego, zob. Zembaty-Michalakowa, *Problem*; Balbus, *Między stylami*, Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 208, 222), niż *Zamkowi kaniowskiemu*. Poza tym widać większe wyłącznie dwustronne podobieństwo słownika poematu Słowackiego do słownika poematu Krasińskiego niż do słownika poematu Mickiewicza, a *Przedświt* ma korzystniejszy WDPL nie tylko w parze z *Wacławem* w porównaniu z parą z *Grażyną*, ale także – wyższy w parze z *Januszem Bieniawskim* niż w parze ze *Szczesną*. Powieść poetycka Norwida ma wyższy WDPL w parze z poematem Mickiewicza niż w parach z poematami Goszczyńskiego i Malczewskiego. Nie uwzględniając największego słownika naszej epopei narodowej (9250 hasła – por. Sambor, *Badania*, s. 15), można na podstawie dokonanych porównań i zestawień stwierdzić, że słownictwo trzech wielkich poematów: *Zamku kaniowskiego*, *Marii* i *Grażyny* w największym stopniu oddaje zasób leksyki epickiego tekstu romantycznego.

Stopień wyłącznie dwustronnego pokrewieństwa leksykalnego poszczególnych poematów romantycznych dotyczy przede wszystkim efektów doboru słownictwa najrzadszego i rzadkiego, a więc świadczy zarówno o podobnych preferencjach leksykalnych autorów, jak i funkcjonowaniu w zestawianych tekstach większego czy mniejszego wachlarza tych samych drobin stylistycznych – konkretnych wyrazów. Warto dokonać szczegółowego ich przeglądu.

Leksemy występujące wyłącznie w porównywanych parach poematów to nie tylko wyrazy pełnoznaczne czterech kategorii semantyczno-gramatycznych: rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki i przysłówki, ale czasem także zaimki i liczebniki, a nawet spójniki, przymyki, partykuły i wykrzykniki. Wspólne hasła gramatyczne (przymyki, spójniki, zaimki i partykuły) wskazują na podobieństwa w strukturze syntaktycznej tekstów, natomiast wyrazy nazywające – na podobieństwa tematyczne (m.in. wspólne motywy fabularne, podobne elementy umiejscowienia i dynamizowania akcji, analogiczne sposoby obrazowania i charakteryzowania postaci itp.). Wymieniam je w kolejności zależnej od wysokości wskaźnika WDPL dla poszczególnych par tekstowych oraz ich liczby w poszczególnych kategoriach gramatyczno-semantycznych.

Wspólne tylko dla *Marii* i *Zamku kaniowskiego* hasła obejmują 127 rzeczowników i wyrazów użytych rzeczownikowo: *bacność*, *barwa*, *bodziec*, *broda*, *byt*, *chrapanie*, *cnota*, *czapka* (wyraz kluczowy *Marii* – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 64–65, 269), *czart* (wg historyka stylu romantycznego tylko u Słowackiego – por. Skubalanka, *Słownictwo*, s. 359), *czujność*, *dech*, *drożyna*, *drużyna*, *dziewica* ‘panna’ (poet.), *dzikość*, *figura* ‘krzyż, kapliczka przydrożna’ (pot.), *gęstwina*, *głownia*, *igraszka*, *jagoda*, *jastrząb*, *jawa*, *jęczmień*, *kochanie*, *korzeń*, *korzyść*, *kruk*, *larwa* w Mar. ‘maska’ (daw.), w Zam. ‘mara, widmo’ (przestarz.), *liczba*, *loch*, *luba* (poet.), *lubość*, *luby* (poet., zob. też wyraz kluczowy Mar. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 81–82, 269), *łuska*, *malarz*, *mdłość*, *miłośnica* ‘kochanka’ (przestarz.), *miły* (poet.), *minuta*, *młodzież*, *mozół*, *muzyka*, *nawalnica*, *niedola*, *nieład*, *niewierny*, *nozdrze*, *obawa*, *obecność*, *objęcie*, *ochota*, *odnoga*, *odzienie*, *ogon*, *opór*, *oszust*, *pieszczota*, *pisk*, *pisklą*, *plac*, *pleć*, *podróżny*, *polot*, *połysk*, *pomnik*, *ponęta*, *porządek*, *powód*, *pozór*, *pożoga* (książk., por. też wyraz kluczowy Zam. *pożar* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 95–97, 269), *przebaczenie*, *przecucie*, *przybycie*, *prztyłek*, *pustynia*, *puszczyk*, *rdza*, *rozdół*, *rozprawa* ‘rozmowa, dyskusja’, *równina*, *różnica*, *ruszenie*, *rzeź*, *rzut*, *skok*, *skwar*, *słabość*, *spód*, *srogość* (por. też wyraz kluczowy Mar. *srogi* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 67–68, 269), *stan*, *swoboda*, *szytych*, *śmiertelny*, *światelko*, *tama*, *taniec*, *tryumf*, *trzask*, *tulacz*, *tupot*, *ucieczka*, *umysł*, *uniesienie*, *uraza*, *urok*, *ustronie*, *uścisk*, *utrapienie*, *wąs* (wyraz kluczowy Mar.–por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 75, 269), *wejrzenie*, *wietrzyk*, *wilk*, *wojewoda*, *wrona*, *wróżka*, *wstyd*, *wtór* ‘akompaniament’ (przestarz.), *wybór*, *zarośle*, *zbrojny*, *zdziwienie*, *złe*, *złość*, *zniszczenie*, *żart*, *żądło*, *żywność*; 98 czasowników: *barwić*, *brzęczeć*, *bujać*, *dmuchać*, *dojrzeć*, *dolatywać*, *dostrzec*, *drażnić*, *drzymać*, *gorzeć*, *grzebać*, *harcować*, *huknąć*, *igrać* ‘mienić się, grać barwami’ (wyraz kluczowy Zam.– Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 118–119, 269, poetyzm stylistyczny dość

częsty w tekstach poetyckich różnych epok – por. Skubalanka, *Niektóre*, s.156), *iskrzyć, krakać, krążyć, kreślić, łączyć się, mrużyć, nastać, oblec, odbijać się, odezwać się, odkryć, odskoczyć, odstąpić, ogarnąć, osiąść, osłaniać, ostać się, pohulać, postrzec, postrzegać, potrząsać, powstać* (wyraz kluczowy Mar. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 83, 269), *pragnąć, przebiegać, przejąc, przeinaczyć, przyciskać, przywitać, puścić się ‘zacząć bieć, jechać’, rozbiec się, rozchodzić się, rozpoznać, rozsiewać, rozwinąć, rozżarzać, rozżarzyć, schować, snuć, spłynąć, spuścić, stawiać, stroić, sunąć, syknąć, szkoda, ściągać, ściemnieć, ścierać, toczyć się, trza* (daw., dziś żart.), *tulić się, uchować, ujść, układać, umilić, umykać, unosić się, usiłować, usnąć, wpatrzeć się, wyrwać, wytoczyć, wywijać się, zabrznieć, zaćmić, zająć, zanurzyć, zapić, zastawić, zatrzymać się, zawiąć, zbiegać, zerwać, ziewać, złać, zmierzać, znajdować, zobaczyć, zważać, zwinąć; 70 przymiotników i imiesłowów przymiotnikowych: biedny, chlubny, chory, ciasny, cierpki, cudowny, czujny, drapieżny, dziewczycy, fałszywy, gasnący, głośny, groźący, hoży (ukr.), huczny, kręcony, kwiecisty, liczny, lotny, łagodny, milczący, mszysty, mylny, nasępiony (rzad.), niemy, niepomny, (przest., dziś podn.), obrzydły, ockniony, odkryty, omdlały, orli, ostry, palający (przestarz.), pilny, płochy, poważny, prędkie, przebity, przerwany, przykry, rozczochrany, rozległy, różowy, rzeński, rznięty ‘rzeźbiony’, spłoszony, sporny, stały, szary, szczupły, szybki* (wyraz kluczowy Mar. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 81–82, 269), *śmiały, utkwiony, uważny, wart, wąsaty, witany, wrzący, wstający, wypłowiasty, zamyślony, zarosły, zatruty, zbity, zgubny, złączony, złośliwy, znakomity, znikły* (daw.), *zwinny; 17 przysłówków: baczenie, blade, donośnie, dziko, dziwno, gwałtownie, ładnie, łagodnie, miło, nazbyt, nieznacznie, okropnie, straszno, suto ‘okazale, dostatnio’* (przestarz.), *szybko, wolno, z bliska; 2 partykuły: zresztą, zwłaszcza; wykrzyknik ej!*

Wspólne tylko dla *Grażyny* i *Zamku kaniowskiego* hasła to 75 czasowników: *badać, brać się, czcić, dobiegać, dodać, dokonać, dopiąć, dotrzymać, dyszeć, dziwić się, gotować, jąć* (książk.), *klasnąć, mierzyć, mroczyć, mrugać, następować, obchodzić, obiegać, odbić, odgadywać, odjechać, opadać, ostrzegać, otoczyć, ozwać się* (przestarz., dziś książk., wyraz kluczowy Zam. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 119–120, 269), *panować, patrzeć, plątać się, pleść ‘paplać o czymś’* (pot.), *podobać się, posłuchać, pryskać, przebijać, przemknąć się, przestrzegać, przybiegać, przysięgać, przysłać, przywozić* (przestarz., dziś książk.), *puszczać, rozkazać* (wyraz kluczowy Graż. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 27–28, 269), *rozstać się, ryknąć, skąpać się, słać, strzelać, stygnąć, sypać się, szanować, szturmować, tłoczyć się, ubość, uchylać, ugodzić, ukołysać, wstrzymać się, wyjechać, wymknąć się, wyprowadzić, wyrwać, wystąpić, wzrastać, zachowywać, zakryć, zalegać, zapytywać, zatrzasnąć, zbadać, zbiec się, zbliżyć się, zbyć, zechcieć, zgubić, zwiąć się; 72 rzeczowniki i wyrazy użyte rzeczownikowo: bark, baszta, bezpieczeństwo, dach, dwór, działo, dziedzictwo, gardło, jazda, jezdny* (por. też wyraz kluczowy Zam. *jeździec* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 109–110, 269), *klamka, konnica, kres, lewica ‘lewa ręka’* (przestarz., dziś książk.), *lom, łup* (wyraz kluczowy Graż. – por. Stachurski,

Słowa–klucze, s. 39, 269), *mech*, *mieszczanin*, *mieszkaniec*, *most* (wyraz kluczowy Graż. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 23–24, 269), *nawała*, *nowina*, *obraza*, *odwód*, *paszcza*, *pień*, *pięść*, *płatana*, *plecy*, *podłoga*, *poduszka*, *pomieszanie*, *posłaniec*, *postrach*, *powrót*, *puszcza* (wyraz kluczowy Zam. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 101–102, 269), *pytanie*, *ranek*, *robota*, *rozhovor* (daw., dziś książk.), *rozum*, *rusznica* (hist.), *Ruś*, *siolo* (przestarz., dziś książk.), *skonanie*, *sosna*, *stary*, *stos* (wyraz kluczowy Graż. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 40–41, 269), *strop*, *szaniec* (przestarz., dziś książk.), *szczelina*, *ulica*, *wał* (wyraz kluczowy Graż. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 41–42, 269), *warta*, *wąwóz*, *wesele*, *wieczera* (poet.), *własność*, *wrzeciono*, *wstręt*, *zagadka*, *zdarzenie*, *zgliszcze*, *zmiana*, *zwód*; 27 przymiotników i imiesłowów przymiotnikowych: *blądzący*, *blędny*, *cierpliwy*, *jałowy*, *konający*, *kraśny* ‘czerwony’ (daw.), *kuty*, *mnogi* (przestarz., dziś książk.), *nadworny*, *niedźwiedzi*, *nierówny*, *obalony*, *ofiarny*, *poświęcony*, *potrzebny*, *północny*, *przebrzydły*, *przytlumiony*, *rad*, *sędziwy*, *skory*, *służebny* (hist.), *ścieśniony*, *tlumiony*, *ufny*, *warowny*, *wycięty*; 16 przysłówków: *ciekawie*, *daremnie*, *dokola* (wyraz kluczowy Zam. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 108–109, 269), *dotychczas*, *na nowo*, *na prawo*, *niechcący*, *niedobrze*, *niekiedy* (wyraz kluczowy Graż. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 33, 269), *pilnie*, *pojutrze*, *śmiało*, *umyślnie*, *wietrzno*, *zanadto*, *zarówno*; 3 partykuły: *ledwie*, *zaledwie*, *zapewne* (książk.); 2 przyimki: *pomimo*, *wzdłuż*; liczebnik *cztery*; wykrzyknik *hop!*

Leksemy wspólne tylko dla *Grażyny* i *Marii* – 57 rzeczowników i wyrazów użytych rzeczownikowo: *budowa* ‘budowla’ (przestarz.), *córa* (książk.), *dworzanin*, *dworzec* ‘pałac’ (daw.), *dzida* (hist.), *dzieliniec* (wyraz kluczowy Graż. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 38, 269), *fletnia* ‘piszczalka’, *giermek*, *godło*, *gościna*, *grot*, *horda* (tur.), *huf* (zob. też wyraz kluczowy Mar. *hufiec* – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 74, 269), *kaźń*, *kibić* (książk.), *kołczan* (tur.), *kopia* (hist.), *leb* ‘głowa ludzka’ (pot.), *napaść*, *natłok*, *niewiasta* (przestarz.), *niezgoda*, *okop*, *osłoda*, *osnowa*, *ozdoba*, *pancerny* ‘rycerz noszący pancerz’ (hist.), *plon*, *podkowa* (wyraz kluczowy Graż. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 40, 269), *pomroka* (daw., dziś książk.), *powinność*, *półkole*, *prośba*, *przedsięwzięcie*, *pysk*, *ratunek*, *rota* ‘oddział żołnierzy’ (hist., wyraz kluczowy Graż. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 40, 269), *róg*, *rów*, *rys*, *strzelec*, *szybkość*, *tluszczka*, *układ*, *umowa*, *uwaga*, *wiano* (hist.), *władca* (władzca), *wodza* (ż.), *wrota* (wyraz kluczowy Mar. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 75–76, 269), *wsparcie*, *zabawa*, *ziarno*, *znój* (książk.), *zwada*, *zwierzyna*, *zwłoka*; 51 czasowników: *bawić*, *chłodzić*, *chylić się*, *cisnąć*, *dochodzić*, *dojść*, *dopadać*, *dosiąść*, *dowieść*, *dozwolić* (rzad.), *dzielić*, *dziwić*, *dźwigać*, *godzić się*, *kluc*, *łączyć*, *należeć*, *napotkać*, *ocalić*, *ochłonąć*, *odchodzić*, *oddać*, *odzyskać*, *pierzchać*, *powracać*, *pozostać*, *pożyczyć*, *przebijać się*, *przydać się*, *rozwiązać*, *rzeć*, *spić*, *stawić się*, *stroić się*, *szkować*, *targać*, *tlumaczyć*, *trudzić się*, *ukazać*, *uściśkać*, *utopić*, *używać*, *wrócić się* (zob. też wyraz kluczowy Mar. *wrócić* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 61–62, 269), *wytchnąć*, *zabrać*, *zadać*, *zagrzebać*, *zastąpić*, *zdzierać*, *znosić*, *zwieścić*; 20 przymiotników i imiesłowów przymiotnikowych: *gorący*,

koński, miejski, niespodziany, niezwykły, pędzony, pierzchliwy 'pierzchający' (daw.), powrócony, powtarzany, raniony, spuszczone, stojący, szorstki, śniady, wyprężony, zawzięty, zgromadzony, zmordowany, znużony, zupełny; 6 przysłówków: krótko, niedługo, niemało, rzadko, snadnie (przestarz., dziś książk.), tajemnie.

Leksemy wspólne tylko dla Marii i Wacława – 40 rzeczowników: *bodiak* (ukr.), *burzan* (ukr., wyraz kluczowy Wac. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 138–139, 270), *choroba*, *chwast*, *drzewina*, *gołąb*, *gospodarz*, *graf* (hist.), *kolor*, *kołyska*, *kradzież*, *krocie*, *lekarstwo*, *nieśmiertelność*, *niezmiennność*, *obluda*, *pokuta*, *powój*, *robak* (wyraz kluczowy Mar. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 68–69, 269), *skutek*, *słowik*, *służalec*, *staw* (wg historyka stylu romantycznego częsty tylko u Słowackiego – por. Skubalanka, *Słownictwo*, s. 359), *sumak* (daw., patrz *suhak*), *szaleństwo*, *szarfa*, *szczupak*, *turma* (przestarz.), *tysiąc*, *ukłon*, *Wacław*, *waśń*, *wierność*, *zamknięcie*, *zapach*, *zapomnienie*, *zawód*, *zepsucie*, *zgrzyzota*, *zieloność*; 30 czasowników: *bić się*, *całować*, *dumać*, *mieścić*, *miotać*, *nazywać się*, *odważyć się*, *postradać* (przestarz.), *pozbyć się*, *przechodzić*, *przylecieć*, *roić się*, *rozwinąć się*, *rzucać się*, *skarżyć się*, *tykać*, *ukryć*, *ulec*, *wchodzić*, *wiednieć* (daw.), *wybić*, *wytłumaczyć*, *zamknąć się*, *zapowiadać*, *zapraszać*, *złęknąć się*, *zniszczyć*, *żałować*, *żarzyć się*, *żądać*; 25 przymiotników i imiesłówów przymiotnikowych: *bezsenny*, *ładny*, *nieczuły*, *otruty*, *podniesiony*, *późny*, *promienisty* (zob. też wyraz kluczowy polskiej epiki romantycznej *promień* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 233–238, 270), *skazony*, *skrzypiący*, *stepowy* (zob. też wyraz kluczowy polskiej epiki romantycznej *step* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 238–242, 270), *szlachetny* (wyraz kluczowy Mar. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 69–70, 269), *ścięty*, *śliczny* (wyraz kluczowy Mar. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 63–64, 269), *tylny*, *ukryty*, *ulotny*, *uśpiony*, *wdzięczny* (zob. też wyraz kluczowy Mar. *wdzięk* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 66–67, 269), *widziany*, *wyschły*, *zadumany*, *zamknięty*, *zaplakany*, *zbryzgany*, *żałośny*; 4 przysłówki: *dumnie* (zob. też wyraz kluczowy Wac. *duma* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 122–123, 270), *nazajutrz*, *od dawna*, *smutnie*; spójnik *ależ*; partykuła *przynajmniej*.

Hasła leksykalne wspólne tylko dla słowników *Zamku kaniowskiego* i *Wacława* – 35 czasowników: *chmurzyć się*, *chować się*, *dokazać*, *męczyć*, *mroczyć się*, *mścić się*, *obejrzeć się*, *obrócić się*, *postawić*, *powiesić*, *rozszerzać*, *skończyć się*, *spodziewać się*, *spotkać się*, *straszyć*, *struć*, *syknąć*, *wabić*, *wyjąć*, *wyrwać się*, *zabłysnąć*, *zaczynać się*, *zakryć się*, *zakrzyczeć*, *zapalać*, *zapaść*, *zapytać się*, *zasunąć*, *zaśmiać się*, *zazierać* (przestarz.), *zbliżać*, *zbudzić*, *zmartwychwstać*, *zmieszać*, *zostawiać*; 34 rzeczowniki: *błąd*, *chusta* (wyraz kluczowy Wac. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 135, 270), *dziatki* (podn.), *głosek*, *(h)armata*, *klątwa*, *lament*, *litość*, *lądędź* (wyraz kluczowy Wac. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 121–122, 270), *lachman*, *małżonek*, *małżonka*, *napój*, *obląkanie*, *oczko* (częsty także w innych tekstach Słowackiego – por. Skubalanka, *Mickiewicz*, s. 83), *okropność* (zob. też wyraz kluczowy Wac. *okropny* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 126–127, 270), *ołtarz*, *pieczęć*, *piętno*, *po-calunek*, *puch*, *sala* (wyraz kluczowy Wac. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 140,

270), *schadzka, sfera, skrzydelko, Solima, spisa, stok, suknia, śpiewanie* (zob. też wyraz kluczowy Zam. *śpiew* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 102–104, 269), *więzienie, zima, zimno, żebrak*; 21 przymiotników i imiesłowów przymiotnikowych: *bezlístny, dniewprowy, dymny, grzeszny, kary, kozaczy, łakomy, matczyn, miłośny, mowny* (przestarz.), *nauczony, ognisty, pijany, podły, potępiony, skrzydlaty, tłumny* (zob. też wyraz kluczowy Wac. *tłum* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 129–131, 270), *wiadomy, zadziwiony, zapalony, wrogi*; 3 przysłówki *groźnie, pełno, tutaj*, partykuła *otóż*.

Leksemy wspólne tylko dla *Zamku kaniowskiego* i *Przedświtu* – 30 czasowników: *czerwieńić, drzemać, gnać, majaczeć, mdleć, odwrócić, oprzeć, pałać* (książk.), *paść II, pojąć, pokłaść, prysnąć, przelatać* (rzad.), *przewalać się* ‘upadać’ (pot.), *silić się, snuć się, strzec, stworzyć, sypać, tlić, umilkać* (daw.), *uwierzyć, wiać, wstępować, wyrastać, wytknąć, zapadać, zasiąść, zmienić*; 24 rzeczowniki i wyrazy użyte rzeczownikowo: *bagnet, brak, chwilka, głębina, kat, krzywda, lód, łezka, lódka, para I, próchno* (częsty także w innych tekstach Słowackiego – por. Skubalanka, *Słownictwo*, s. 359), *przebudzenie, przeznaczenie, pył, rano, skrucha, stęg* (rzad.), *ubranie, wstęga, wycie, wyżyna, wzgórze* (wyraz kluczowy Przedś. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 182–183, 270), *zaranie* (książk.), *zły* ‘diabeł, szatan’ (pot.); 14 przymiotników i imiesłowów przymiotnikowych: *bezdenny, dobyty* ‘wyjęty’ (książk.), *kuszący, nagi, nieskończony, nikczemny, niski, odwieczny, pogrzebowy, rdzawy, rozkochany, świecki, zrozumiany, zwierciadlany*; 3 przysłówki: *pomału, równie, wciąż*; 2 przyimki: *dzięki, zza*; wykrzyknik *o!*

Słowa wspólne tylko dla *Marii* i *Przedświtu* – 29 rzeczowników: *bezdroże, brzask, buńczuk* (hist., tur.), *granit, lan, modlitwa, opieka, opoka* (przen., wyraz należący do kanonu poetyckiego – por. Skubalanka, *Historyczna*, s. 74), *Pan* ‘Bóg’ (podn.), *pączek, poświęcenie, przepaść, przestrzeń* (wyraz kluczowy Przedś. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 164–165, 270), *przestwór* (książk., wyraz kluczowy Przedś. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 177–178, 270), *raj, rola, rozstanie, sejm, sieć, sól, stek* ‘nagromadzenie czego’ (przestarz.), *stwórca, szlachta, ukrycie, wawrzyn, więzy, wygnaniec, zasługa, zwierzę*; 14 przymiotników i imiesłowów przymiotnikowych: *kryty, marny, nędzny, niepojęty, niewzruszony, niezmierny, purpurowy, rozwieszony, spreczny, stracony, sztuczny, ukochany, widomy, winny*; 11 czasowników: *błogosławić, deptać, kłęzcęć, korzyć się, ogłaszać, przeciągać, rozszerzać się, stwarzać, ściągnąć, upłynąć, zniżać się*; 6 przysłówek: *błogo, czarno, lubo* (poet.), *pospołu* (przestarz.), *wesoło, więcej*; zaimek *czyjże*.

Tylko w słownikach *Wacława* i *Przedświtu* – 15 rzeczowników: *antenat, ciąg, cierań, dzieciątko, gwiazdeczka, jęzda, maj, męczeństwo, napis, nieskończoność, ogniwo, próba, wina, wolność, wybrzeże*; 13 czasowników: *pęknąć, pochylić, pogodzić, przeminąć, śnić się, tknąć, wic się, włożyć, wpatrzeć się* (daw.), *wryć się, wyrosnąć, zdeptać, zrzucić*; 9 przymiotników i imiesłowów przymiotnikowych: *boski, lecący, spięty, szafirowy* (por. też tradycyjny poetyzm *szafir* należący do kanonu poetyckiego – Skubalanka, *Historyczna*, s. 73–74), *winien, wybrany, wygnany, zabity, zbawiony*; przysłówek *biało*; przyimek *prócz*.

Tylko wśród hasel leksykalnych *Grażyny* i *Przedświtu* – 9 rzeczowników i wyrazów użytych rzeczownikowo: *cudo*, *grad*, *helm*, *pętlica*, *purpura*, *sień*, *skaza*, *skóra*, *smug* ‘smuga’ (przestarz.), *stolica* (wyraz kluczowy Graż. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 40, 269), *szablica* (zob. też wyraz kluczowy polskiej epiki romantycznej *szabla* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 224–228, 270), *szyszak* (histor., wyraz kluczowy Graż. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 36 – 37, 269), *tarcza*, *zakon*, *zbroica* (przestarz., zob. też wyraz kluczowy polskiej epiki romantycznej *zbroja* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 242–246, 270), *zdanie*, *zrzenica*, *zwiastun* (książk.), *żywy*; 13 czasowników: *gardzić*, *kroczyć*, *krwawić*, *mieć się*, *stawić*, *ściekać*, *tuszyć* (przestarz.), *wskazać*, *wypaść I*, *wywieść* (przestarz.), *zlecić*, *złamać*, *zstąpić*; 8 przymiotników i imiesłówów przymiotnikowych: *dany*, *niecały*, *rysi*, *śnieżny*, *tajny*, *wiszący*, *wspólny*, *wzięty*; 3 przysłówki: *gorąco*, *łacno* (książk.), *snadź* (przestarz.); zaimek *kędyż* (przestarz.); przyimek *dokoła*; wykrzyknik *przebóg!* (przestarz.).

Tylko w słownikach *Janusza Bieniawskiego* i *Marii* – 13 przymiotników i imiesłówów przymiotnikowych: *jednaki* (przestarz., dziś książk.), *łśniący*, *mężny*, *odległy*, *przezroczyły*, *rażny*, *rączy*, *rozpięty*, *rzadki*, *tkliwy* (wyraz kluczowy Mar. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 82, 269), *wonny*, *zgięty*, *zwieszony*; 13 czasowników: *błyszczeć*, *ciągnąć się*, *dogonić*, *huczeć*, *koić*, *ochłódnąć*, *pobiec*, *roznieść*, *spuszczać*, *szumieć*, *śpieszyć się*, *wpadać*, *zeprzeć*; 10 rzeczowników i wyrazów użytych rzeczownikowo: *balsam* (poet.), *bisurmanin* (dawn., pogard.), *brzoza*, *jeniec*, *każdy*, *nizina*, *strzemię*, *wdzięczność*, *woń*, *ziomek*; 4 przysłówki: *marnie*, *w lewo*, *w prawo*, *żwawo*.

Tylko w słownikach *Grażyny* i *Wacława* – 22 czasowniki: *obaczyć* (przestarz., dziś reg.), *ogłądać*, *płoszyć*, *przebaczyć*, *przywieść* (przestarz., dziś książk.), *sądzić*, *szkodzić*, *truć* (zob. też wyraz kluczowy Wac. *trucizna* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 136–137, 270), *trudzić*, *upadać*, *wstąpić*, *wychodzić*, *wylegnać*, *wylamać*, *wysyłać*, *wyśledzać*, *wyzionąć* (rzad.), *wzdrygnąć się*, *zamroczyć*, *zamykać*, *zanieść*, *zranić*; 15 rzeczowników: *cegła*, *dżuma*, *książę*, *kurhan* (ukr. z tur., wyraz kluczowy Wac. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 132–133, 270), *mleko*, *narzędzie*, *olów*, *pleśń*, *poczet* ‘oddział żołnierzy’ (hist.), *poselstwo*, *poseł*, *przybór*, *rusalka*, *topola*, *zbójca* ‘zabójca’ (daw.); 10 przymiotników i imiesłówów przymiotnikowych: *goły*, *maleńki*, *niedostępny*, *niepewny* (wyraz kluczowy Graż. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 42, 269), *niepowszedni*, *różany*, *tajemny* (nowy poetyzm u romantyków – por. Skubalanka, *Historyczna*, s. 76), *wewnętrzny* ‘wewnętrzny’ (daw.), *wydany*, *zbudzony*; przysłówek *konno*; spójnik *ażebym*; przyimek *przeciw*.

Tylko w słownikach *Janusza Bieniawskiego* i *Zamku kaniowskiego* – 23 rzeczowniki: *bałwan*, *chmurka* (zob. też wyraz kluczowy JBien. *chmura* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 46–47, 269), *Dniepr*, *dzicz*, *gałązka*, *gęstwa*, *kupala* (hist., z ukr.), *mołojec* (przestarz.), *nurt*, *obręcz*, *odbicie*, *pagórek*, *piana*, *piętro*, *piszczałka*, *po-bojowisko*, *pocisk*, *poroh* (ukr.), *pulk*, *starosta* (hist.), *tabor*, *tłok*, *Zaporożec*; 14 czasowników: *klekotać*, *opatrzyć*, *pierzchnąć*, *pluskać*, *powiewać*, *preżyć*, *przepływać*, *przestawać*, *siać*, *wichrzyć* (zob. też wyraz kluczowy polskiej epiki romantycznej

wicher – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 228–232, 270), *wstrząsnąć, wtórzyć* (daw.), *zalec, zboczyć*; 6 przymiotników i imiesłówów przymiotnikowych: *dniowy* (przestarz.), *mściwy, pobliski, rozliczny, uroczysty, wzbity*; 3 przysłowki: *gdzieniegdzie, pewno, różnie*.

Tylko w słownikach *Grażyny* i *Szczesnej* – 9 czasowników: *odpychać, pocić się, postąpić, świtać, wykazać, zalecać, zjeść, zwać, zwlekać*; 7 rzeczowników: *kapłan, Niemiec, słowko, treść, tryb, wrzeczadz, względ*; 6 przymiotników i imiesłówów przymiotnikowych: *letni, mądry, pancerny, słuszny, spóźniony, zbytni*; 4 spójniki: *iz* (przestarz., dziś książk.), *przeto* (książk.), *zasię* (daw.), *zaś*; 2 przysłowki: *natychniast, owdzie*; liczebnik *dwanaście*; spójnik *bowiem*; partykuła *lada*.

Tylko w słownikach *Marii* i *Szczesnej* – 17 rzeczowników: *brzmienie, cherubin* (*cherub*), *diedzina* ‘posiadłość’ (daw.), *kord* (hist.), *księga, laur* (wyraz należący do kanonu poetyckiego – por. Skubalanka, *Historyczna*, s. 74), *miecznik* (hist.), *niecierpliwość, pacholę* (przestarz.), *plot, Rzym, staranie, sztuka, sztylet, świeca, wieko, zawieść*; 6 czasowników: *odrzuścić, razić, uczuć, włóczyć się, wyrażać, zajmować*; 2 przysłowki: *samotnie, tęskno*; przymiotnik i imiesłów: *bogaty, patrzący*; spójnik *tym*.

Tylko w słownikach *Zamku kaniowskiego* i *Szczesnej* – 16 czasowników: *bywać, dotknąć, kończyć, pomnieć* (przestarz.), *próbować, pukać, skraść, tańczyć, trafić, unikać, upić się, wyjrzeć, zabrzączuć, zaklinać, zaśpiewać, zwać się*; 10 rzeczowników: *bukiet, ciemnota, historia* (częsty także w innych utworach Słowackiego – por. Skubalanka, *Słownictwo*, s. 359), *iskierka, kaplica, luna, nietoperz* (*niedopyrz*), *rozdroże, ruina, spotkanie*; 3 przymiotniki i imiesłowy przymiotnikowe: *przyjęty, syty, utajony*; 2 przysłowki: *rączo, silnie*; spójnik *im*; partykuła *niechże*.

Tylko w słownikach *Wacława* i *Szczesnej* – 10 rzeczowników: *aleja* (częsty u Słowackiego – por. Skubalanka, *Słownictwo*, s. 359), *atlas, brylant, czara* (wyraz kluczowy Wac. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 142–143, 270), *karta, kolumna, ogród* (wyraz kluczowy Wac. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 133–134, 270), *pieniądz, wieszcz, wilgoć*; 6 czasowników: *drgnąć, pojechać, przywieźć, ronić* (książk.), *sięgnąć, zapłakać*; przymiotnik *zgniły*.

Tylko w słownikach *Grażyny* i *Janusza Bieniawskiego* – 7 czasowników: *donieść, obskoczyć, przemknąć, ścinać, trąbić, wahać się, zagarnąć*; 4 rzeczowniki: *drzewce, gonitwa* (zob. też wyraz kluczowy Graż. *gonić* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 30–31, 269), *starszyzna, włócznia* (hist.); 2 przysłowki: *dzielnie, z nagłą*; 2 zaimki: *gdziekolwiek, któredy*; przymiotnik *gniewny*; wykrzyknik *ura!* (daw.).

Tylko w słownikach *Janusza Bieniawskiego* i *Przedświtu* – 6 czasowników: *bluźnić, piąć się, pienieć się, polec* (podn.), *roztrącać się* (przestarz.), *szerzyć się*; 5 rzeczowników i wyrazów użytych rzeczownikowo: *ciemnia, podnóże, skon* (poet.), *smuga, zmarły*; przyimek *znad*.

Tylko w słownikach *Janusza Bieniawskiego* i *Wacława* – 6 czasowników: *gryźć, pocieszać, pokonać, pruć* ‘przedzierać się’ (przestarz.), *srebrzyć się*; 3 rzeczowniki: *kocioł, tęsknota, wierzba*; przymiotnik *obląkany* (wyraz kluczowy Wac. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 141, 270) i imiesłów przymiotnikowy *zalany*.

Tylko w słownikach *Przedświtu* i *Szczesnej* – 5 rzeczowników: *bluszcz*, *Częstochowa*, *ideał*, *wiedza*, *zwątpienie*; przymiotnik *smętny* (książk.), imiesłów przymiotnikowy *skończony*; czasownik *kłamać*; przysłówek *koniecznie*; zaimek *cokolwiek*.

Tylko w słownikach *Janusza Bieniawskiego* i *Szczesnej* – 2 czasowniki: *bielić się*, *zdążyć*; przymiotnik *promienny* (zob. też wyraz kluczowy polskiej epiki romantycznej *promień* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 233–238, 270).

Analizując te wyliczenia wyrazowe, zauważamy niektóre cechy wspólnych haseł leksykalnych w poszczególnych parach poematów. Znalazły się tu m.in. słowa o szczególnie ważnej roli w jednym z porównywanych tekstów – o wysokiej frekwencji i funkcji wyrazów kluczowych: w Mar.: *czapka*, *powstać*, *robak*, *szlachetny*, *szybki*, *śliczny*, *tkliwy*, *wąs* i *wrota*; w Graż.: *dziadziniec*, *hełm*, *podkowa*, *rota*, *stolica*, *stos* i *szyszak*; w Wac.: *burzan*, *chusta*, *czara*, *kurhan*, *labędź*, *obląkany*, *ogród*, *sala*; w Zam.: *igrać*, *ozwać się*, *puszcza*; w Przedś.: *przestrzeń*, *przestwór*, *wzgórze*. Ujawniły się także inne wyrazy opisywane już przy analizowaniu języka i stylu utworów (*Grażyny* – por. Skubalanka, *Historyczna*, s. 223; *Marii* – por. Kropiwnicka-Woźniak, *Uwagi*, Stachurski, *Regionalizmy*; *Zamku kaniowskiego* – por. Stojanowska, *Zamek*), np. archaizmy i wyrazy przestarzałe – w Mar. i Zam.: *larwa* ‘maska’, *miłośnica* ‘kochanka’, *miły* (rzecz.), *pałający*, *przebóg*, *smug* ‘smuga’, *suto*, *trza*, *wieczera*, *wtór*, *znikły*; w Graż. i Przedś.: *kędyż*, *łacno*, *przebóg*, *snadź*, *tuszyc*, *wywieść*, *zbroica*; w Mar. i Wac.: *postradać*, *sumak* (*suhak*), *turma*, *więdnąć*; w Graż. i Mar.: *budowa* ‘budowla’, *dworzec* ‘pałac’, *pierzchliwy* ‘pierzchający’; w Graż. i Wac.: *obaczyć*, *wnętrzny*, *zbojca* ‘zabójca’; w JBien. i Zam.: *dniowy*, *mołojec*, *wtórzyć*; w Graż. i Zam.: *kraśny*, *rozhovor*; w Mar. i Szczes.: *dziędzina* ‘posiadłość’, *pachole*; w Graż. i JBien.: *ura!*; w Graż. i Szczes.: *zasie*; w JBien. i Mar.: *bisurmanin*; w JBien. i Wac.: *pruć* ‘przedzierać się’; w JBien. i Przedś.: *roztrącać się*; w JBien. i Szczes.: *pomnieć*; w Mar. i Przedś.: *stęć*; w Zam. i Wac.: *mowny*; w Zam. i Przedś.: *umilkać*; w Zam. i Szczes.: *pomnieć*;

- wyrazy przestarzałe dziś traktowane jako książkowe lub rzadkie, np. w Graż. i Zam.: *lewica*, *mnogi*, *ozwać się*, *przywozić*, *siolo*, *szaniec*, *zapewne*; w Graż. i Mar.: *dozwolić*, *kibić*, *niewiasta*, *pomroka*, *snadnie*, *znój*; w Zam. i Przedś.: *dobyty*, *pałac*, *przelatać*, *zaranie*; w Graż. i Wac.: *przywieść*, *wyzionąć*; w Graż. i Przedś.: *łacno*, *zwiastun*; w Graż. i Szczes.: *iż*, *przeto*; w Mar. i Zam.: *nasepiony*, *pożoga*; w JBien. i Mar.: *jednaki*; w Mar. i Przedś.: *przestwór*; w Wac. i Szczes.: *ronić*; w Przedś. i Szczes.: *smętny*;
- historyzmy (pełniące czasem funkcję elementów stylu batalistycznego, który został opisany, jeśli chodzi o rapsod Zaleskiego – por. Piątkowski, *Bohdana*), np. w Graż. i Mar.: *dzida*, *kopia*, *pancerny* (rzecz.), *rota*, *wiano*; w Graż. i Zam.: *rusznica*, *slużebny*; w JBien. i Zam.: *kupała* (*kupało*), *starosta*; w Mar. i Szczes.: *kord*, *miecznik*; w Graż. i JBien.: *włócznia*; w Graż. i Wac.: *poczet*; w Graż. i Przedś.: *szyszak*; w Mar. i Wac.: *graf*; w Mar. i Przedś.: *buńczuk*;
- leksemy pełniące, podobnie jak niektóre archaizmy i historyzmy, funkcję elementów stylu batalistycznego poematów rycerskich, np. w Graż. i Zam.: *bojo-*

wisko ‘pobojowisko’, *działo, jazda, jezdny, konnica, kuty, łup, nawala, odwód, otoczyć, rozkazać, strzelać, szturmować, wymknąć się*; w Mar. i Zam.: *drużyna, huknąć, przebity, rzeź, sztych, ująć, umykać, zbrojny*; w Graż. i Mar.: *dopadać, grot, horda, huf, kołczan, napaść, okop, raniony, strzelec*; w Graż. i JBien.: *drzewce, dzielnie, gonitwa, obskoczyć, przemknąć, ścinać, trąbić*; w Graż. i Przedś.: *hełm, krwawić, szablica, tarcza*; w Mar. i Wac.: *bić się, ścięty, ulec, wybić ‘wytracić’*; w JBien. i Zam.: *pobojowisko, pocisk, pulk*; w JBien. i Mar.: *jeniec, mężny*; w Zam. i Wac.: *spisa, wrogi*; w Graż. i Szczes.: *pancerny*; w Graż. i Wac.: *zranić*;

- regionalizmy, rutenizmy i orientalizmy sygnalizujące kresowy charakter tekstów, np. w JBien. i Zam.: *kupała (kupało), molojec, poroh*; w Graż. i Mar.: *horda, kołczan*; w Mar. i Wac.: *bodiak, burzan (burian)*; w Graż. i Wac.: *kurhan*; w Mar. i Przedś.: *buńczuk*;
- poetyzmy i wyrazy przestarzałe mające charakter podniosły, potęgujące funkcję estetyczną tekstów, np. w Mar. i Zam.: *dziewica, igrać, luba, luby, niepomny*; w JBien. i Przedś.: *polec, skon*; w Graż. i Mar.: *huf*; w Graż. i Wac.: *tajemny*; w JBien. i Mar.: *balsam*; w Mar. i Przedś.: *opoka*; w Mar. i Szczes.: *laur*; w Zam. i Wac.: *działki*;
- inne wspólne wyrazy pełniące podobną rolę w tekstach, m.in. służące kolorystycznemu (także przy pomocy efektów świetlnych) modulowaniu opisów poetyckich, np. w Mar. i Zam.: *barwa, barwić, blade, gasnący, iskrzyć, kwiecisty, połysk, rozżarzać, rozżarzyć, różowy, szary, ściemnieć, światełko, wypłowiwały, zaćmić*; w Graż. i Zam.: *kraśny, mroczyć*; w Graż. i Mar.: *pomroka, śniady*; w Mar. i Wac.: *kolor, promienisty, zieloność, żarzyć się*; w Zam. i Wac.: *kary, mroczyć się, ognisty, zabłysnąć*; w Zam. i Przedś.: *brzask, czarno, purpurowy*; w Wac. i Przedś.: *biało, szafirowy*; w Graż. i Przedś.: *purpura, śnieżny*; w JBien. i Mar.: *błyszcząc, lśniący, przezroczysty*; w Graż. i Wac.: *różany, zamroczyć*; w Graż. i Szczes.: *świtać*; w Zam. i Szczes.: *luna*; w JBien. i Przedś.: *ciemnia, smuga*; w JBien. i Wac.: *srebrzyć się*; w JBien. i Szczes.: *bielić się, promienny*.

Można by wymieniać też liczne wspólne leksemy należące m.in. do kręgów semantycznych: zjawiska akustyczne, stany emocjonalne, przejawy ruchu dynamizującego akcję, natomiast wspólne elementy stylu potocznego są tylko okazjonalne, np. w Mar. i Zam.: *figura ‘krzyż, kapliczka przydrożna’*; w Graż. i Mar.: *leb ‘głowa ludzka’*; w Graż. i Zam.: *pleść ‘papać o czymś’*; w Zam. i Przedś.: *przewalać się ‘upadać’*; w Zam. i Przedś.: *zły ‘diabeł, szatan’*. Nieliczne są też wspólne formacje słowotwórcze nacechowane stylistycznie, np. zdrobnienia i spieszczenia – w Mar. i Zam.: *drożyna, światełko, wietrzyk*; w Zam. i Wac.: *głosek, oczko, skrzydełko*; w Zam. i Przedś.: *chwilka, łezka*; w Wac. i Przedś.: *dzieciątko, gwiazdeczka*; w Mar. i Przedś.: *pączek*; w Zam. i JBien.: *chmurka, gałązka*; w Graż. i Szczes.: *słówko*; w Zam. i Szczes.: *iskierka*.

Lista haseł wspólnych dla wszystkich utworów zawiera 115 leksemów (1,5% słownika łącznego korpusu tekstów siedmiu poematów reprezentujących epikę ro-

mantyczna), przy czym największą zgodność wykazują hasła gramatyczne o wysokiej frekwencji, decydujące o strukturze syntaktycznej tekstów – przyimki: *bez, dla, do, ku, na, nad, o, od, po, pod, przed, przez, w, z, za*; spójniki: *a, albo, bo, by, czy, gdy, i, że*; zaimki: *co, gdzie, ja, jak, jaki, jakiś, każdy, kiedy, kto, któż, my, nic, on, sam, się, swój, ta, ten, to, ty, wszystek*; partykuły: *by, czy, jeszcze, nie, niech, tak, tylko*.

Warto podkreślić, że pierwsza dziesiątka ogólnej listy rangowej (dla łącznego korpusu tekstowego) zawiera 4 zaimki: *on, się, ten, jak*, 3 przyimki: *w, z, na*, 2 spójniki: *i, a*, partykułę *nie*, przy czym na pierwszym miejscu jest przyimek *w* (tylko na listach rangowych trzech poematów wyprzedza go spójnik *i* – *Grażyny, Janusza Bieniawskiego i Szczesnej*).

Interesujące jest, że wśród wspólnych haseł wyrazów nazywających najczęściej jest rzeczowników: *blask* (drugi wyraz kluczowy epiki romantycznej – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 202 – 209, 270), *Bóg* (zob. też wyraz kluczowy Przedś. *boży* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 156–157, 270), *cień, czas, czoło, dom, dusza* (zob. też pierwszy wyraz kluczowy Przedś. *duch* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 148–154, 270), *dzień, góra, gwiazda, kraj, krew, krzyż, kwiat, lato, ludzie* (zob. też wyraz kluczowy Przedś. *ludzkość* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 180 – 181, 270), *łza, matka, morze, myśl, niebo, obraz, oko, piorun, pole* (wyraz kluczowy JBien. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 47–48, 269), *raz, ręka, serce, słońce, smutek, szata, śmierć, tłum* (wyraz kluczowy Wac. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 129–131, 270), *wiara* (wyraz kluczowy Przedś. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 174, 270), *wiek* (drugi wyraz kluczowy Przedś. – por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 154–156, 270), *ziemia* (zob. też wyraz kluczowy Przedś. *ziemski* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 174–175). Mniej liczne są czasowniki: *być, czekać, mieć, musieć, patrzeć, pędzić* (zob. też wyraz kluczowy Mar. *pęd* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 79, 269), *plakać, słuchać, słyszeć, stać* (zob. też wyraz kluczowy JBien. *stanąć* i wyraz kluczowy Wac. *stawać* – Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 52, 141 – 142, 269 – 270), *świecić, widzieć, wolać, wstać*; przysłówków: *daleko, dobrze, dziś, już, mało, tam, tu*; przymiotników: *cały, cichy, ciemny, długi, młody, stary*. Wyrazy szeregujące, czyli liczebники są wyjątkowe: *drugi, jeden, pierwszy*.

Wśród haseł wspólnych dla wszystkich poematów znalazły się leksemy mające wysoki wskaźnik prawdopodobieństwa empirycznego w innych tekstach (por. Stachurski, *Słowa–klucze*, s. 271–279), a mianowicie – niemal w każdym tekście polskim: rzeczowniki *dzień* i *ludzie*, czasowniki *być, mieć*, liczebники *jeden, pierwszy, drugi*; w tekstach literackich i we współczesnej polszczyźnie mówionej: przysłówki *daleko, dobrze, już, mało, tam, tu*, rzeczowniki *czas, dom, lato, raz*, czasowniki *musieć, patrzeć, słuchać*, przymiotniki *cały* i *stary*; w ogóle w tekstach literackich (niezależnie od epoki, gatunku i rodzaju literackiego): rzeczowniki *Bóg, góra, krew, łza, matka, myśl, oko, ręka, serce, śmierć* i *ziemia*, czasowniki *czekać, słyszeć* i *stać*, przymiotnik *młody*, przysłówków *dziś*; w ogóle w poezji: rzeczowniki *cień, gwiazda, kwiat, morze, niebo* i *słońce*; w dawniejszych tekstach literackich: rzeczownik

duśa; w dziewiętnastowiecznych tekstach literackich (nie tylko epickich): przymiotniki *ciemny* i *długi*; czasowniki *plakać* i *wolać*, rzeczownik *czoło*; w innych utworach romantycznych, np. rzeczownik *krzyż* w *Dziadach* A. Mickiewicza.

Na podstawie wszystkich zestawień i porównań można stwierdzić, że dla tekstów epiki romantycznej szczególnie znamienna jest obecność we wszystkich poematach nie tylko niektórych wyrazów kluczowych (przede wszystkim rzeczownika *blask*, a następnie rzeczowników: *pole*, *thumb*, *wiara* i *wiek*), ale także – rzeczowników: *kraj* (częsty także w *Panu Tadeuszu* A. Mickiewicza), *obraz*, *piorun*, *smutek*, czasowników: *pedzić*, *świecić* i *wstać* oraz przymiotnika *cichy*. Dzięki analizie odpowiednich danych liczbowych, a szczególnie wartości uzyskanych wskaźników leksykalnej filiacji tekstów, można było stwierdzić, że co prawda stopień podobieństwa jest uzależniony od wielkości słowników (a więc także długości tekstów) porównywanych utworów, ale niektóre poematy są bardziej zbliżone do siebie pod tym względem – nie tylko bliskie chronologicznie (np. z pierwszego okresu Romantyzmu *Janusz Bieniawski do Marii* oraz do *Zamku kaniowskiego*), ale także te bardziej odległe czasowo (np. *Maria do Wacława* z drugiego okresu). Najbardziej różni się leksykalnie od pozostałych poematów romantycznych (szczególnie tych wcześniejszych) *Szczesna*. Wzajemne podobieństwa leksykalne wszystkich romantycznych powieści poetyckich można będzie opisać jeszcze bardziej miarodajnie i wszechstronnie po porównaniu ich słowników z wielkim słownikiem naszej narodowej epepei opublikowanej w środku epoki. Jej słownik (przewyższający znacznie wielkość słownika łącznego korpusu tekstowego zbadanych siedmiu poematów) może służyć jako odpowiednie tło w tych badaniach.

Wskaźnik wyłącznie dwustronnego podobieństwa leksykalnego romantycznych utworów poetyckich reprezentujących epikę jest wyższy niż analogiczny wskaźnik dla prób tekstowych z prozatorskich utworów polskich naturalistów. Ujawniło się wyraźnie mniejsze wzajemne podobieństwo utworów literackich, czyli ciągłych tekstów artystycznych w porównaniu z podobieństwem leksykalnym prób z tekstów naukowych reprezentujących teksty specjalistyczne.

Bibliografia

Opracowania i słowniki:

- Balbus S., *Między stylami*, Kraków 1993.
- Bartmiński J., *Oralność tekstu pieśni ludowej w świetle statystyki leksykalnej*, [w:] *Semantyka tekstu i języka*, red. M.R. Mayenowa, Wrocław 1976, s. 175–201.
- Kropiwnicka-Woźniak Z., *Uwagi o stylu „Marii” Antoniego Malczewskiego*, Acta Universitatis Lodzianensis, Nauki Humanistyczno-Społeczne, Folia Linguistica, ser. I, z. 15, 1977, s. 43–56.
- Mały słownik języka polskiego*, red. S. Skorupka, H. Auderska, Z. Lempicka, Warszawa 1968.
- Piątkowski C., *Bohdana Zaleskiego „Janusz Bieniawski”: o stylu batalistycznym rapsodu*, Studia i Materiały WSP w Zielonej Górze, Filologia Polska, z. 7 (1995), s. 193–198.

- Rachwałowa M., *Słownictwo tekstów naukowych*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1986.
- Sambor J., *Badania statystyczne nad słownictwem (Na materiale „Pana Tadeusza”)*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1969.
- Sambor J., *Słowa i liczby. Zagadnienia językoznawstwa statystycznego*, Wrocław 1972.
- Skubalanka T., *Historyczna stylistyka języka polskiego. Przekroje*, Wrocław 1984.
- Skubalanka T., *Mickiewicz, Słowacki, Norwid. Studia nad językiem i stylem*, Lublin 1997.
- Skubalanka T., *Niektóre problemy historii języka poetyckiego w Polsce*, Biuletyn PTJ XXVI, 1968, s. 153–164.
- Skubalanka T., *Słownictwo poezji miłosnej J. Słowackiego na tle tradycji*, Toruń 1966.
- Słownik języka polskiego*, red. M. Szymczak, t. 1–3, Warszawa 1978–1981.
- Słownik języka polskiego*, red. nac. W. Doroszewski, t. I–XI, Warszawa 1958–1969.
- Stachurski E., *Regionalizmy kresowe w powieści poetyckiej Antoniego Malczewskiego*, Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie z. 38, Prace Językoznawcze I, Kraków 1970, s. 117–131.
- Stachurski E., *Rozwój i zróżnicowanie słownictwa pisarza. Na podstawie prób tekstowych z utworów Adolfa Dygasińskiego*, Kraków 1993.
- Stachurski E., *Słowa–klucze polskiej epiki romantycznej*, Kraków 1998.
- Stachurski E., *Słownictwo w utworach polskich naturalistów. Badania statystyczne*, Kraków 1989.
- Stachurski E., *Zastosowanie komputera przez językoznawcę: niektóre możliwości*, Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych PAN Oddział w Krakowie t. XXXIX/1 Styczeń – czerwiec 1995 r., Kraków 1996, s. 34–36.
- Stojanowska T., *„Zamek kaniowski” S. Goszczyńskiego (Uwagi o języku)*, Zeszyty Naukowe WSP w Opolu, Językoznawstwo II, Opole 1962, s. 99–129.

Objaśnienia skrótów

Teksty źródłowe:

- Graż. – A. Mickiewicz, *Grażyna*. Powieść litewska. Podobizna wydania wileńskiego (pierwodruku) z roku 1823, Warszawa 1956, Epilog autora opublikowany według autografu w wydaniu *Grażyny* z 1924 r. w Krakowie, s. 58–59.
- JBien. – J.B. Zaleski, *Janusz Bieniawski*. Fragment z rycerskiego rapsodu, [w:] J.B. Zaleski, *Pisma*. Wydanie zbiorowe przejrzone przez autora, t. 1, Lwów 1877, s. 142–156.
- Mar. – A. Malczewski, *Maria*. Powieść ukraińska. Egzemplarz cenzurowy (czystopis), Warszawa 1825.
- Przedś. – Z. Krasiński, *Przedświt*, Paryż 1843.
- Szczes. – C. Norwid, *Szczesna*, [w:] C. Norwid, *Auto-da-fé*. Komedia – *Szczesna*. Powieść, Petersburg 1859, s. 9–31.
- Wac. – J. Słowacki, *Wacław*, [w:] J. Słowacki, *Trzy poemata*, Paryż 1839, s. 63–121.
- Zam. – S. Goszczyński, *Zamek kaniowski*, Powieść, Warszawa 1828.

Inne skróty

daw.	–	dawny
hist.	–	historyzm
książk.	–	książkowy
podn.	–	podniosły, podniośle
poet.	–	poetycki, poetyzm
pot.	–	potoczny, potocznie
przen.	–	przenośny, przenośnie
przestarz.	–	przestarzały
reg.	–	regionalny, regionalizm
rzad.	–	rzadki
rzecz.	–	rzeczownik
tur.	–	turecki
ukr.	–	ukraiński
ż.	–	żeński
żart.	–	żartobliwy, żartobliwie

Lexical similarity in selected Romantic poems

Abstract

The selective contrastive analysis of seven Romantic poems leads to the conclusion that the degree of lexical similarity is conditioned by the size of vocabulary of a given work – the smallest number of common items is present in the biggest vocabulary in *Zamek kaniowski* by S. Goszczyński, and the largest – in the smallest vocabulary in *Janusz Bieniawski* by J.B. Zaleski. The little dependency of the degree of lexical affiliation in poems on their chronology is clearly visible, however some individual deviation can also be observed – a comparatively small vocabulary in *Szczesna* by C.K. Norwid (the latest work) shows much smaller lexical similarity to other poems than larger vocabularies in poems coming from the first period of the Romanticism (namely *Grażyna* by A. Mickiewicz and *Maria* by A. Malczewski).

In order to prove the degree of consistence of items in poems of various sizes of vocabulary special patterns were used. A clearly raised indicator of consistency of lexical items is shown in *Maria* together with thematic continuity in *Wacław* by J. Słowacki. The established indicator of exclusively binary lexical similarity of particular pairs of poems leads to the conclusion that Malczewski's gothic novel, Zaleski's rhapsody and Słowacki's poem are closest to one another, whereas Norwid's poetic novel comes closer to Mickiewicz's poem than to Malczewski's and Goszczyński's literary pieces. *Przedświt* by Z. Krasiński is closer to *Wacław* and *Janusz Bieniawski* than *Grażyna* and *Szczesna*.

The indicator of exclusively binary lexical similarity of Romantic literary works representing the epic genre is higher than the comparable indicator of textual tests from prose epics by Polish naturalists.

The article includes a detailed presentation of lexemes occurring exclusively in the compared pairs of Romantic poems. The lexical choice testifies to the similar lexical preferences of authors. Common stylistic particles signal similarities in the poetic manner of the Romantic poets.